



ברנאוא

ברלין, תרע"ז (1917)

"שבי ישר, דורה!" ציוותה הלן הקטנה בקול פוקד. "אני לא יכולה לסרק אותך ככה, כשאת זזה כל הזמן!" קולה עלה מרגע לרגע. תלתלים זהובים קיפצו מצד לצד. סלילים בלתי ממושמעים, נעים לקצב תזוזותיו של המסרק שבידה.

"את זוכרת שמחר מתחילים הלימודים, כן? ויש לך כל כך הרבה תלתלים, אז אני חייבת לסרק אותך כבר מעכשיו".

עיני הזכוכית התכולות התבוננו בה בשקט.

"רגע, פופע דורה", הלן קמה בחופזה, מפילה את הבובה מידיה.

"אני חייבת לבדוק מה קורה שם למטה. גם את שומעת את פאפא צועק משהו בקול מוזר?"

וכבר טופפו רגליה הקטנות על גבי שטיח המסדרון הארוך, שוכחות את המסרק והתלתלים גם יחד.

ליד גרם המדרגות התלול נעצרה.

“מה זה עולה על דעתך?! שמעה את פאפא קורא בקול לא לו. “שאני - אנצל - את קשריי - בעבורך?! לא יקום ולא יהיה!!! אם אנסה לעזור לכל מי שמתדפק על דלתי, יפטרו אותי מעבודתי!” קולו של אביה רטט מזעם.

מבוהלת נעמדה הלן על קצות בהונותיה, מנסה לראות על מי פאפא צועק ככה.

איש בעל לבוש מוזר עמד שם, קולו מתחנן.

“אבל הר שולץ, אנשים אחים אנחנו! היאך תוכל להתעלם מצרתנו?!“ הלן נחרדה. נדמה היה לה שראתה דמעות בעיניו של האיש.

האם אבות יודעים לבכות?!



“פאפא, האם יש לך עוד אחים חוץ מאונקל יוזף ואונקל יוסטין?“ שאלה הלן את אביה מאוחר יותר, אחרי שווידאה שהאיש המוזר נעלם מהנוף.

“לא, אין לי עוד אחים“, הוא ענה לה בפיזור נפש, ולאחר רגע התבונן בה בריכוז. “למה את שואלת, בעצם?“ “כי האיש ההוא אמר ש... שאתם ‘אנשים אחים’!“ דקלמה הלן. “אני בעצמי שמעתי. עמדתי למעלה, ושמעתי אותו אומר את זה“, הנהנה לעצמה בביטחון רב.

“הלן! ממתי את מקשיבה לשיחות של מבוגרים?!“ הסערה חזרה לקולו של אביה.

הלן לא חשבה לאבד עשתונות. "אני שמעתי בטעות, ואחר כך באתי לראות מה קורה. אז למה הוא אמר שהוא אח שלך?!" סנטרה הקטן עלה בתביעה, בקולה עקשנות בלתי מתפשרת של ילדה בת חמש. "הוא התכוון שאנחנו יהודים, הלן", פלט אביה בשקט, והתחרט מייד. אישוניה של הלן הקטנה נדלקו.

"אבל זה ממש לא משנה. אנחנו גרמנים מתקדמים, וזה העיקר. ועכשיו לכי לשחק עם הבובות שלך, והפסיקי להטריד אותי עם שאלות מטופשות".



"אחיות! את שומעת, פופע דורי?! מהיום אנחנו אחיות! תמיד חלמתי שיהיו לי אחים ואחיות. אז מהיום, תהיי את אחותי, ונהיה יהודים, בכאילו". ברק נלהב ריצד בעיניה החומות של הלן. צובע בהן חלום ישן.

"אבל את לא תגלי, נכון?!" לחששה פתאום בבהלה באוזניה של הבובה הממושמעת.

"אני לא יודעת מה זה בכלל יהודים. אבל אסור שפאפא ישמע, אסור!!!"





1

ברלין, תרפ"ה (1925)

הפרחים הוורודים שולחים לה דרישת שלום אביבית דרך החלון הגדול,
נדים לה בראשם בחינניות. היא מתכופפת אליהם, לוחשת להם סוד
כמוס ביותר.

“פראוליין שולץ!”

משקפיה של פראו לינדן רוטטים לקצב קולה הנוקשה. הלן בולעת
את רוקה בבהלה. שוב חלמה באמצעו של שיעור ספרות. בסך הכול
רצתה לחפש דוגמה להאנשה שעליה דיברה המורה...

“גשי נא אליו אחרי השיעור”.

הלמות ליבה של הלן כמעט נשמעות בחלל הכיתה השקט.

עשרות עיניים בוחנות אותה. משפדות.

רק שלא תעניש אותי שוב - - -

הדקות האחרונות של השיעור עוברות על הלן בניחוש תרחישים מאיימים.

מה רוצה ממנה פראו לינדן הפעם?!

צלצול חד קורע באחת את פחדיה. ברגליים כושלות היא מדדה אל שולחן המורה.

"הלן", פראו לינדן מורידה את משקפיה הכסופים, מוציאה מתיקה צרור דפים מהודקים. הלן נושמת בקושי. החיבורים שכתבה!

זה היה עונש די חביב, אפשר לומר. לכתוב שלושה חיבורים... היא דווקא נהנתה. אולי מגיע לה עונש נוסף על כך?!

"האם את כתבת את החיבורים האלה בעצמך?!" קולה של פראו לינדן מנחית אותה באחת אל המציאות.

"ככככ... |, פראו ל... לינדן. אני כתבתי אותם", בהלה מנקדת את קולה של הלן. לאן המורה חותרת הפעם?

"פששש... ואת רוצה שגם אאמין לך", משקפיה של פראו לינדן שוב רוטטים. "בואי נראה אם תוכלי להסביר לי מה כתבת כאן", כחכוח מלא משמעות מלווה את קולה.

"כוכבים זוהרים בשמי היקום", האם הינך יודעת מה פירושה של המילה יקום?!"

קולה מנסר ברמה. בטוחה שהנה, תפסה את הדג השמן ברשתה.

"יקום זה... עולם, גברתי", לוחשת הלן בחיורון.

פראו לינדן בוחנת את פניה בעיון. "ו...גלים מתנפצים, מחוללים בים שוצף?"

"אהם... שהגלים נשברים, ורוקדים ביים... סוער", סומק קל פורח
בלחייה של הלן, מבריא את החיורון שפשט בהן קודם.

פראו לינדן מתיישבת.

"הלן שולץ!" היא משפשפת עיניים בחוסר אמון בולט. "מניין לך השפה
העשירה הזו?!"

אט אט הביטחון חוזר לקולה של הלן, השושנים שעל לחייה מעמיקים
גוון.

"אני... אה... קוראת הרבה. המון, בעצם... יש לנו בבית הרבה ספרים
כאלה של משוררים ו..."

"מעניין מאוד", קולה של גברת לינדן מתרכך פתאום. "את משוחררת.
חזרי למקומך בבקשה".

הלן רוצה לרוץ משם, אך הרגשה משונה מעקצצת בגווה. היא
מסתובבת.

האם ראתה את פראו לינדן הקשוחה שולחת אליה מבט מעריך, או
שהיא זה פרי דמיונה?



"בת משכילה לתפארת", קולו של אביה חודר פתאום את ערפילי
המילים שאופפים אותה.

"קוראת, ושוב קוראת, עד שאפילו לא שומעת כשאביה קורא לה".

הספר גולש מידיה של הלן כשהיא קמה על רגליה בתנופה. "לא, לא
הלן. אינך צריכה להפסיק. אני גאה בך. עוד תגדלי לאישה משכילה
כמו שתמיד חלמנו, אמא ואני".

חיוך קטן מבליח על פניה של הלן. אביה תמיד ראה בה גדולות ונצורות.

"רק אל תשכחי את שיעורי הבית, הלן", הוא מוסיף בנימת אזהרה. "זה חשוב ביותר, את יודעת. בלי להשקיע בלימודים את כל מרצך, לא תגיעי לשום דבר!"

הלן נאנחת, שוקעת עמוק יותר בכורסת הבד המחוספסת. גורפת את הספר אליה. "כן, כן, פאפא". קולה זקן ועייף פתאום.

לקרוא - היא אוהבת. אפילו מאוד.

אבל... שיעורי בית? תרגילים מתמטיים משמימים? לא, לזה אין לה טיפת כוח. בכלל לא.

וכמו בתזמון מושלם היא מזהה את צרור הדפיקות המהוקצעות של פראוליין מרטה. ואין לה, אין לה שום תירוץ הפעם! היא גונחת בחוסר אונים, גוררת את רגליה בכבדות מעושה לכיוון הדלת.

"שלום", היא פולטת בעייפות אל הדמות שבדלת.

בידיה של המורה הצעירה תיק העור החום, והאטלס! אוף. מי זה שהמציא את תחום הגיאוגרפיה, מי?!

"גוטן אבענד, אפשר להיכנס?" קולה של הסטודנטית נוטף דבש. אחרי קבלת אישורה של בעלת הבית, היא פוסעת מעדנות אל הדלת החומה שבסוף המסדרון. השטיח האדום בולע בדממה את נקישות עקביה.

"הלן, הפעם יש לי הפתעה בשבילך", מרטה מסתובבת אליה פתאום. חיוך רחב נפרש על פניה השטוחות.

הלן אומדת אותה במבטה כמו רואה אותה לראשונה בחייה.

"ואני בטוחה שתאהבי אותה". הלן מסתירה חיוך. כשמרטה אומרת 'הפתעה' זה נשמע כמעט כמו 'עונש'...

“הצלחתי לסדר לך מינוי בספרייה האוניברסיטאית, כמו שביקשת
ממני פעמים רבות כל כך”. הלן נעצרת על עומדה, הלומה.

“מה?!” קולה קופץ באוויר, לא מאמין.

“ב... באמת?!”

וברגע הבא, היא תופסת בשתי ידיה של מרטה ההמומה.

“פראוליין מרטה! את המורה הפרטית הכי נפלאה בעולם!!!”